

V Bruseli 29. novembra 2021
(OR. en)

14484/21

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0255(NLE)**

**EDUC 398
JEUN 148
SOC 705
RECH 544
DIGIT 176**

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	13621/21
Predmet:	Odporúčanie Rady týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania

Delegáciám v prílohe zasielame odporúčanie Rady týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania, ktoré prijala Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) na zasadnutí 29. – 30. novembra 2021.

ODPORÚČANIE RADY týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného
a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

KEĎŽE:

1. Pandémia COVID-19 zasiahla systémy vzdelávania a odbornej prípravy na celom svete a v celej Únii a v jej dôsledku sa ocitli pod bezprecedentným tlakom. Spoločenské obmedzenia priniesli závažné zmeny vo výučbe a učení sa, ako aj v komunikácii a spolupráci v rámci komunit v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy¹. Majú vplyv na vzdelávajúce sa osoby, ich rodiny, učiteľov, školiteľov a vedúcich pracovníkov inštitúcií, ako aj na odborníkov komunit, ktorí podporujú vzdelávanie, ako sú sociálni pracovníci, psychológovia, ďalší odborníci v poradenstve, zdravotnícki pracovníci a pedagógovia v oblasti kultúry. Členské štáty dokázali rýchlo zmobilizovať riešenia a podporu pre dištančné vzdelávanie, pričom v mnohých prípadoch na to využili digitálne technológie. Získali sa užitočné poznatky o nových možnostiach vzdelávania a odbornej prípravy vrátane významného zvýšenia digitálnych zručností a kompetencií učiteľov a užších väzieb medzi školami a širšou komunitou. Mnohé členské štáty sa však stretávajú s nedostatkami v systéme, s rozsiahlym nedostatkom pripravenosti a zdrojov na prechod na odlišný prístup k výučbe a učeniu sa, čo zvýraznilo a zhoršilo existujúce nerovnosti, rozdiely a potreby². Systémy vzdelávania a odbornej prípravy sa musia týmito problémami zaoberať a zvýšiť aj svoju odolnosť, aby v budúcnosti dokázali lepšie čeliť a prispôbovať sa meniacim sa okolnostiam.

¹ Závery Rady o reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, Ú. v. EÚ C 212 I, 26.6.2020, s. 9.

² Pozri pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2021) 219 final, časť 1, strana 6 (poznámka pod čiarou 2).

2. V záveroch Rady o reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy sa členské štáty vyzývajú, aby „obnovili činnosti v oblasti prezenčného vzdelávania a učenia sa“ a okrem toho aby poskytovali „možnosti dištančného, digitálneho a zmiešaného učenia“ a aby pritom „venovali osobitnú pozornosť zabezpečeniu rovnakých príležitostí“. V záveroch Rady o digitálnom vzdelávaní v európskych vedomostných spoločnostiach³ sa ďalej Komisia vyzýva, aby „v úzkej spolupráci s členskými štátmi a na základe faktov nadviazala na“ uvedené závery, „aby sa na úrovni EÚ dospelo k spoločnému chápaniu prístupov v záujme účinných, inkluzívnych a prítiažlivých procesov učenia sa na diaľku“.
3. V akčnom pláne digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027 sa opisuje vízia Európskej komisie pre vysokokvalitné, inkluzívne a prístupné digitálne vzdelávanie v Európe. Je to výzva na opatrenia zamerané na silnejšiu spoluprácu na európskej úrovni s cieľom poučiť sa z pandémie COVID-19 a pripraviť systémy vzdelávania a odbornej prípravy na digitálny vek. Zdôrazňuje sa v ňom potenciál technológií umožňovať prístupnejšie, flexibilnejšie a personalizovanejšie vzdelávanie zamerané na vzdelávajúce sa osoby. Usiluje sa nájsť riešenia nerovností vo vzdelávaní a odbornej príprave v prípadoch, keď chýbajú digitálne zručnosti a kompetencie, prístup k vhodným nástrojom a spoľahlivé online pripojenie. Zdôrazňuje sa v ňom potreba posilnenia digitálnych kapacít v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy.

³ Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 22.

4. Posilňovanie rozvoja kompetencií je jedným z cieľov európskeho vzdelávacieho priestoru, ktorý by mohol využiť „plný potenciál vzdelávania a kultúry ako hybných síl pre tvorbu pracovných miest, sociálnu spravodlivosť či aktívne občianstvo a príležitosti na zažívanie európskej identity v celej jej rozmanitosti“⁴. V uznesení Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)⁵ sa za hlavný cieľ európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy stanovuje podpora ďalšieho rozvoja systémov vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch, ktoré majú zaručiť všetkým občanom osobné, spoločenské a profesijné naplnenie, súčasne podporujúc demokratické hodnoty, rovnosť, sociálnu súdržnosť, aktívne občianstvo a medzikultúrny dialóg, ako aj udržateľnú hospodársku prosperitu, zelenú a digitálnu transformáciu a zamestnateľnosť.
5. V Európskom pilieri sociálnych práv⁶ sa ako prvá zásada uvádza, že každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, aby si udržal a získal zručnosti, ktoré mu umožnia plne sa zapojiť do života spoločnosti a úspešne zvládať zmeny postavenia na trhu práce. V zásade 11 piliera sa uvádza, že deti zo znevýhodneného prostredia majú právo na osobitné opatrenia na podporu rovnosti príležitostí. Účinné uplatňovanie týchto zásad vo veľkej miere závisí od odhodlania a opatrení členských štátov. Opatreniami na úrovni EÚ sa môžu dopĺňať vnútroštátne opatrenia a Komisia predstavila svoj príspevok v rámci akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv⁷.

⁴ COM(2017) 673 final.

⁵ Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁶ Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁷ COM(2021) 102 final.

6. V európskom programe v oblasti zručností⁸ sa vymedzujú opatrenia, ktoré majú pomôcť jednotlivcom a podnikom rozvíjať väčší počet zručností, lepšie zručnosti a využívať ich prostredníctvom posilňovania udržateľnej konkurencieschopnosti a budovania odolnosti pri reakcii na krízy, a to na základe poznatkov získaných počas pandémie COVID-19; navrhuje sa v ňom aj podpora vzdelávania v oblasti STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika) v rámci činností v oblasti výskumu a inovácií.
7. V odporúčaní Rady, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti⁹, sa členské štáty vyzývajú, aby deťom v núdzi (t. j. deťom ohrozeným chudobou alebo sociálnym vylúčením) zaručili účinný a bezplatný prístup k vzdelávaniu a školským aktivitám. Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa¹⁰ vyzýva na budovanie inkluzívneho a kvalitného vzdelávania.
8. V rýchlo sa meniacom a úzko prepojenom svete musí každý disponovať širokou škálou kompetencií a musí ich nepretržite počas celého života rozvíjať. Účelom kľúčových kompetencií, ako sú vymedzené v európskom referenčnom rámci kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie¹¹, je položiť základ na vybudovanie spravodlivejších a demokratickejších spoločností. Reaguje sa nimi na potrebu inkluzívneho a udržateľného rastu, sociálnej súdržnosti a ďalšieho rozvoja demokratickej kultúry.

⁸ COM(2020) 274 final.

⁹ Ú. v. EÚ L 223, 22.6.2021, s. 14.

¹⁰ COM(2021) 142 final.

¹¹ Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 7.

9. V odporúčaní Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie¹² sa uvádza, že rozvoj kompetencií sa uľahčuje podporou rôznych vzdelávacích prístupov a prostredia vrátane primeraného využívania digitálnych technológií; poskytovaním podpory pedagogickým pracovníkom, ako aj ostatným zainteresovaným stranám podporujúcim učebné postupy vrátane rodín; podporou a ďalším rozvojom posudzovania a potvrdzovania kľúčových kompetencií získaných v rôznych prostrediach a posilňovaním spolupráce v rámci vzdelávania a medzi subjektmi vzdelávania, odbornej prípravy a učenia sa na všetkých úrovniach a v rôznych oblastiach.
10. V odporúčaní Rady o odbornom vzdelávaní a príprave (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť¹³ sa navrhuje modernizovaná vízia politiky EÚ v oblasti OVP vrátane jej digitalizácie a využívania zmiešaného učenia. V Osnabrückkej deklarácii o odbornom vzdelávaní a príprave ako prostriedku na oživenie a spravodlivý prechod k digitálnemu a ekologickému hospodárstvu sa uvádza, že digitálne vzdelávanie môže zohrávať dôležitú a doplňujúcu úlohu¹⁴.
11. V záveroch Rady o európskych učiteľoch a školiteľoch pre budúcnosť¹⁵ sa uznáva, že učitelia, školitelia a vedúci pracovníci škôl sú nevyhnutnou hnacou silou vzdelávania a odbornej prípravy, ktorí by sa mali podieľať na tvorbe politík v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy s autonómiou pri uplatňovaní týchto politík v praxi, ale ktorí potrebujú aj podporu komplexného prístupu k počiatočnému vzdelávaniu, zaškoľovaniu a kontinuálnemu profesijnému rozvoju.

¹² Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1.

¹³ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1.

¹⁴ Schválená 30. novembra 2020.

¹⁵ Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 11.

12. Pandémia zvýšila dlhodobé obavy o fyzickú, duševnú a emocionálnu pohodu detí a mladých ľudí. Všetkým deťom a mladým ľuďom by sa mala poskytnúť podpora, ktorú potrebujú pre zdravý a aktívny životný štýl¹⁶ a ktorá stimuluje celoživotné pozitívne návyky, pričom by mali mať možnosť zúčastňovať sa na rôznych športových a iných fyzických aktivitách, ktoré zlepšujú motorické zručnosti a podporujú duševnú a emocionálnu pohodu. Deti a mladí ľudia potrebujú aj podporu pre svoju duševnú a emocionálnu pohodu počas učenia sa, a to aj pri učebných úlohách v zložitých podmienkach a snahe porozumieť tomu, ako sa bezpečne a zodpovedne správať na internete¹⁷. Podpora je potrebná aj pre tie vzdelávajúce sa osoby, ktoré trávajú dlhé časové obdobia mimo podpory zo strany rodiny, rovesníkov alebo zamestnancov škôl. Dôležité je aj určenie oblastí, v ktorých je potrebné dosiahnuť zlepšenie a nápravu, s cieľom riešiť prípadné straty vo vzdelávaní a vplyv na pohodu.
13. Hoci sa uznáva hodnota prezenčného vzdelávania, vzdelávanie v rôznych formách a rôznych prostrediach, okrem iného v škole, doma, vonku, v prostredí kultúrnych pamiatok, pracovísk a v digitálnom prostredí, môže deti a mladých ľudí motivovať, aby si intenzívnejšie rozvíjali širokú škálu kompetencií. To im zase môže pomôcť pochopiť dôležitosť formálneho vzdelávania a odbornej prípravy pre ich život v spoločnosti a motivovať sa ňou, ako aj zvýšiť svoju aktívnu angažovanosť vo vzťahu k miestnym a globálnym výzvam, napríklad k otázkam súvisiacim so životným prostredím a zmenou klímy.

¹⁶ Napríklad na úrovni EÚ začína Európska komisia iniciatívu HealthyLifestyle4All – dvojročnú kampaň, ktorej cieľom je prepojiť šport a aktívny životný štýl s politikami v oblasti zdravia a potravín a ďalšími politikami.

¹⁷ Pozri správu Spoločného výskumného centra s názvom The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets (Pravdepodobný vplyv pandémie COVID-19 na vzdelávanie: úvahy vychádzajúce z existujúcej literatúry a najnovších medzinárodných súborov údajov) (Di Pietro, G., Biagi, F., Dinis Mota Da Costa, P., Karpinski, Z. a Mazza, J., 2020).

14. Vzdelanie je základným ľudským právom a právom dieťaťa. Prístup k nemu musí byť zaručený, a to nezávisle od prostredia, v ktorom sa uskutočňuje – v škole, iných fyzických prostrediach, dištančne alebo ako kombinácia všetkých spôsobov – a nezávisle od rôznych osobných a sociálnych pomerov vzdelávajúcich sa osôb. Aj bez ohľadu na pandémiu a plne uznávajúc hodnotu vzdelávania v školách a prezenčného vzdelávania sú metódy zmiešaného učenia príležitosťou na zlepšenie kvality, relevantnosti a inkluzívnosti vzdelávania a odbornej prípravy, ako je lepšie zabezpečenie vzdelávania vo vidieckych a vzdialených regiónoch vrátane najvzdialenejších regiónov a ostrovných spoločenstiev a pre ďalšie vzdelávajúce sa osoby, ktoré (dočasne) nemôžu navštevovať školu každodenne: osoby, ktoré sú súčasťou kočovných komunít alebo osoby, ktoré cestujú na pracovné účely; mladé osoby s opatrovateľskými povinnosťami; osoby so zdravotnými problémami alebo zdržiavajúce sa v nemocniciach a zariadeniach starostlivosti; vrcholoví športovci a osoby, ktoré sa zúčastňujú na odbornej príprave alebo majú platenú prácu. Všetky prostredia a nástroje by mali byť rovnako prístupné pre menšinové skupiny, deti a mladých ľudí so zdravotným postihnutím a zo sociálno-ekonomicky znevýhodnených prostredí a nemali by viesť k diskriminácii ani segregácii.
15. Metódy zmiešaného učenia uznávajú hodnotu školy ako spoločného priestoru pre osobnú a sociálnu interakciu, ktorý je dôležitý pre vzdelávanie ako spôsob pochopenia sveta a porozumenia jeho zmyslu. V tejto súvislosti je dôležitá architektúra škôl, ako aj koncepcia školského priestoru.
16. Metódy zmiešaného učenia môžu posilniť rozvoj širokej škály kompetencií vďaka rôznorodosti učebných úloh a nástrojov, ktoré môžu zahŕňať. Používanie digitálnych technológií vrátane pripojenia zariadení online môže uľahčovať interakciu vzdelávajúcej sa osoby s ostatnými vzdelávajúcimi sa osobami, vzdelávacími programami a inými zdrojmi informácií a môže podporovať prezenčné vzdelávanie a vzdelávanie v rôznych prostrediach. Metódy zmiešaného učenia môžu uľahčiť získavanie digitálnych kompetencií a kompetencií v oblasti dát. Doplnkové využívanie vedeckého vybavenia, otvorených vzdelávacích zdrojov (OVZ), remeselných nástrojov, reálií (predmetov, ktoré sa vyskytujú a používajú v každodennom živote), publikovaných textov, nástrojov na písanie a nástrojov vizuálneho umenia môže podporovať tvorivosť a osobný prejav jednotlivca i kolektívu.

17. Metódy zmiešaného učenia si vyžadujú jednotný celosystémový prístup v záujme vytvorenia vhodných podmienok. Tento prístup zahŕňa zapájanie odborníkov pôsobiacich v rôznych oblastiach a presadzovanie spolupráce s komunitou, ktorá podporuje spoločnú zodpovednosť za rozvoj detí a mladých ľudí. Účinnosť systematických opatrení na podporu metód zmiešaného učenia si bude vyžadovať aj formulovanie a podporu vzťahov medzi rôznymi prvkami ekosystému, medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za vzdelávanie a odbornú prípravu; odvetvím vzdelávacích zdrojov (poskytujúcim technológie, vydávanie publikácií a ďalšie vybavenie podľa učebných osnov); výskumnými, vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy; komunitami; organizáciami a iniciatívami občianskej spoločnosti; ako aj samotnými rodinami a vzdelávajúcimi sa osobami bez ohľadu na ich potreby alebo úroveň schopností.
18. Metódy zmiešaného učenia sú všeobecne zavedenou praxou v počiatočnom odbornom vzdelávaní a príprave¹⁸, ale pandemické obmedzenia sú výzvou pre schopnosť inštitúcií a organizácií poskytovať učenie sa na pracovisku a udržiavať komunikáciu so školiteľmi a s mentormi a majú vplyv na poskytovanie učňovskej prípravy. Obmedzením prístupu k praktickým skúsenostiam sa zdôraznila známa potreba odborného vzdelávania a prípravy využívať výhody digitálnych technológií vrátane digitálnych zariadení a vzdelávacích platforiem, elektronických portfólií a rozšírenej reality a virtuálnej reality pre simulácie. Posilnila sa aj potreba rozumieť tomu, ako sa používajú digitálne technológie na vzdelávanie v rôznych prostrediach (napr. v škole alebo počas odbornej stáže), a koordinovať ich používanie s cieľom pripraviť vzdelávajúce sa osoby na život a budúci trh práce.

¹⁸ Počiatočné odborné vzdelávanie a príprava zvyčajne prebiehajú na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelávania a postsekundárneho vzdelávania pred tým, ako sa študenti zaradia do pracovného života. Uskutočňuje sa buď v školskom prostredí (hlavne v učebniach) alebo v pracovnom prostredí, ako sú školiace strediská a spoločnosti, a to v závislosti od vnútroštátnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy a ekonomických štruktúr.

19. Dôležitosť a význam neformálneho vzdelávania sú zrejmé zo skúseností získaných prostredníctvom práce s mládežou, dobrovoľníckej činnosti a účasti na kultúrnych činnostiach vrátane športu pre všetkých. Neformálne vzdelávanie zohráva dôležitú úlohu pri podpore rozvoja základných medziľudských, komunikačných, kognitívnych a osobných zručností, okrem iného aj tvorivosti, ktoré uľahčujú mladým ľuďom prechod do dospelosti, aktívneho občianstva a pracovného života¹⁹. Určovanie nových spôsobov vzdelávania zahŕňa lepšiu spoluprácu medzi formálnymi a neformálnymi vzdelávacími prostrediami²⁰.
20. V tomto odporúčaní sa v plnej miere rešpektujú zásady subsidiarity a proporcionality. Uznáva sa, že úroveň autonómie inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy sa v jednotlivých členských štátoch značne líši. V niektorých členských štátoch majú inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, inštitúcie vzdelávania učiteľov, ako aj učitelia a školitelia vysoký stupeň autonómie. Odporúčanie sa bude vykonávať v závislosti od vnútroštátnych okolností.

¹⁹ Závery Rady o úlohe práce s mládežou pri podpore mladých ľudí v rozvíjaní základných životných zručností uľahčujúcich ich úspešný prechod do dospelosti, aktívneho občianstva a pracovného života, Ú. v. EÚ C 189, 15.6.2017, s. 30.

²⁰ Závery Rady o maximalizácii úlohy amatérskeho športu pri rozvíjaní prierezových zručností najmä medzi mladými ľuďmi, Ú. v. EÚ C 172, 27.5.2015 s. 8.

Zohľadní sa toto vymedzenie pojmu „zmiešané učenie“:

na účely tohto odporúčania zahŕňa zmiešané učenie vo formálnom vzdelávaní a odbornej príprave rôzne metódy a má sa chápať tak, že škola (v primárnom a sekundárnom vzdelávaní vrátane odborného vzdelávania a prípravy), učiteľ a školiťel alebo vzdelávajúca sa osoba zaujmú k vzdelávaciemu procesu viac ako jeden prístup:

- kombinovanie prostredia školy a iných fyzických prostredí mimo nej (buď za prítomnosti učiteľa/školiťela, alebo oddelene v priestore a/alebo čase pri dištančnom vzdelávaní);
- kombinovanie rôznych vzdelávacích nástrojov, ktoré môžu byť digitálne (vrátane online vzdelávanie) a nedigitálne.

Učitelia, školiťelia a školy na základe svojho odborného pedagogického posúdenia vyberú tieto metódy a uľahčia ich používanie ako súčasť pútavých a účinných učebných úloh, ktoré podporujú rozvoj širokej škály kompetencií podľa veku, schopností a okolností vzdelávajúcich sa osôb a plánovaných vzdelávacích výstupov.

Ďalšie fyzické prostredia môžu zahŕňať napríklad na jednej strane: domov, nemocnice (v prípade chorých alebo zranených detí) a na druhej strane kultúrne a pamäťové inštitúcie, farmy, podniky a iné pracoviská, prírodné a vonkajšie lokality, športové a mládežnícke priestory.

Dištančné vzdelávanie je vzdelávanie, pri ktorom je učiteľ/školiťel oddelený od vzdelávajúcej sa osoby v priestore a/alebo čase, pričom sa zohľadňujú vnútroštátne okolnosti.

Online vzdelávanie je vzdelávanie, pri ktorom sa využíva digitálna technológia na pripojenie rôznych zariadení a na uľahčenie interakcie medzi vzdelávajúcou sa osobou a učiteľmi, školiťelmi alebo inými pedagogickými pracovníkmi či inými vzdelávajúcimi sa osobami s cieľom získať obsah vzdelávania alebo iné informácie na splnenie cieľov vzdelávacích programov.

Digitálne nástroje vzdelávania môžu zahŕňať napríklad: inteligentné tabule a projektory na spoluprácu v triedach, mobilné zariadenia, tablety a laptopy s aplikáciami na koncipovanie, skúmanie a zdieľanie práce, televíziu a rozhlas na sledovanie programov a nástroje a aplikácie rozšírenej a virtuálnej reality na posilnenie interaktivity. Digitálne nástroje vzdelávania nemusia byť vždy pripojené na internet.

TÝMTO ODPORÚČA ČLENSKÝM ŠTÁTOM:

1. Na základe poznatkov získaných v súvislosti s krízou spôsobenou pandémiou COVID-19 podporovať obnovu a pripravenosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy riešením dôsledkov pandémie pre vzdelávajúce sa osoby, učiteľov, školiteľov a iných pedagogických pracovníkov, rozvíjať dlhodobejší strategický prístup k zmiešanému učeniu a vychádzať z úspešných inovácií zavedených alebo vyskúšaných počas pandémie na výmenu a rozširovanie osvedčených postupov, a to v súlade so zásadami stanovenými v tomto odporúčaní²¹. Tieto inovácie nenahrádzajú vzdelávanie v školách a prezenčné vzdelávanie, ale dopĺňajú ich.

²¹ Rámec zmiešaného učenia uvedený v pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD (2021) 219 final môže byť základom pre konkrétne opatrenia prispôbené situácii v jednotlivých krajinách.

2. Podporovať vzdelávajúce sa osoby zvážením týchto opatrení:

V rámci priamej reakcie na krízu:

- a) poskytovanie ďalších možností vzdelávania a cielenej podpory vzdelávajúcim sa osobám s cieľom napraviť straty vo vzdelávaní spôsobené čiastočným zatvorením škôl a obmedzeniami prezenčnej výučby, a to najmä v prípade tých osôb, ktoré trpia poruchami učenia, majú osobitné vzdelávacie potreby, sú zo znevýhodnených skupín, alebo sú inak postihnuté narušením vzdelávania a odbornej prípravy. Mohlo by to zahŕňať napríklad zvýšenú individualizovanú podporu a osobné tutorstvo, systémy mentorstva (vrátane partnerského mentorstva), inkluzívne učiace sa komunity, pridelenie ďalších pedagogických zdrojov do tried (napr. spoločné vyučovanie dvomi pedagógmi), zvýšenú poradenskú podporu, ďalší čas na učenie sa počas školského roka a/alebo prázdnin, prístup k ďalším vzdelávacím prostrediam, ako sú verejné knižnice a spoločenské priestory, a do mimoškolských zariadení s pedagogickou podporou;
- b) uprednostňovanie fyzickej a duševnej pohody vzdelávajúcich sa osôb a ich rodín. To by mohlo zahŕňať: posilnenie psychologickej podpory a rozvoj poradenstva pre duševné zdravie; začlenenie politík týkajúcich sa pohody vzdelávajúcich sa osôb a politík proti šikanovaniu do školských cieľov; procesy zamerané na monitorovanie a na zabezpečovanie kvality (ako súčasť pravidelného zabezpečovania kvality alebo činností školskej inšpekcie alebo v kontexte konkrétnych hodnotení situácie v škole v súvislosti s pandémiou); pridelenie špecializovaných zamestnancov alebo uľahčenie prístupu ku kvalifikovaným odborníkom a službám v oblasti duševného zdravia a podpory;

- c) podpora rozvoja digitálnych zručností a kompetencií všetkých vzdelávajúcich sa osôb a ich rodín s prihliadnutím na digitálnu priepasť a digitálne rodové rozdiely a pri súčasnom boji proti všetkým stereotypom a predsudkom vrátane rodových stereotypov a rodových predsudkov, a podpora digitálnej kapacity systémov vzdelávania a odbornej prípravy prostredníctvom podpory investícií do dostupných zariadení a pripojiteľnosti na úrovni škôl a komunít a poskytovania príležitostí na podporu digitálnych zručností a kompetencií vrátane využívania komunikačných technológií na samostatné aj kolaboratívne učenie sa a na sebahodnotenie s cieľom zlepšiť ďalšie učenie sa. Realizáciou investícií a reforiem predpokladaných v národných plánoch a Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečuje, aby všetky vzdelávajúce sa osoby mali prístup k potrebnému vybaveniu a možnostiam vzdelávania;

Na podporu obnovy a dlhodobejšej pripravenosti vzdelávania a odbornej prípravy:

- d) skúmanie spôsobov, ako vypracovať metódy zmiešaného učenia v oblasti primárneho a sekundárneho vzdelávania vrátane odborného vzdelávania a prípravy v prospech všetkých vzdelávajúcich sa osôb a zabezpečiť trvalý pozitívny vplyv na výučbu a učenie sa prispôbených veku, schopnostiam, osobitným potrebám a vzdelávacím cieľom vzdelávajúcich sa osôb, pri súčasnom plnom uznaní hodnoty vzdelávania v školách a prezenčného vzdelávania. Mohlo by to zahŕňať posilnenie rozvoja a začleňovania rôznych nástrojov na vzdelávanie s cieľom poskytnúť príležitosti na skúmanie a vyjadrenie vrátane rozvoja prírodovednej, digitálnej a mediálnej gramotnosti; podporu učenia, ktoré kombinuje rôzne prostredia v záujme obohatenia skúseností získaných v jeho priebehu; vytvorenie primeranej rovnováhy medzi učením vedeným učiteľmi a študentmi na jednej strane a kolaboratívnym a samostatným učením sa na strane druhej; skúmanie učebných metód s cieľom zvýšiť prítťažlivosť nových možností a ponúknuť lepšie vzdelávacie riešenia pre vzdelávajúce sa osoby, ako aj učiteľov;

- e) využívanie metód zmiešaného učenia ako spôsobu podpory pohody, autonómie a vzdelávania prispôsobeného individuálnym potrebám vzdelávajúcich sa osôb (s prihliadnutím na vek, schopnosti a špecifické vzdelávacie potreby vzdelávajúcich sa osôb) a na rozvoj ich „osobných a sociálnych kompetencií a kompetencie naučiť sa učiť“ (jedna z ôsmich kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie²², ktorá je ďalej rozvinutá v iniciatíve Komisie týkajúcej sa európskeho rámca LifeComp²³);
3. Podporovať učiteľov a školiteľov zvážením týchto opatrení:

V rámci priamej reakcie na krízu:

- a) podpora sebahodnotenia učiteľov, pokiaľ ide o využívanie digitálnych technológií, ako aj podpora kurzov na zvyšovanie úrovne zručností a iných foriem odborného vzdelávania pre učiteľov a školiteľov s cieľom pomôcť im používať a začleniť digitálne programy a nástroje do vyučovania²⁴. Vypracovanie a šírenie online aj prezenčných pedagogických modulov a zdrojov s cieľom pomôcť učiteľom a školiteľom prispôbovať svoje vyučovacie metódy a postupy metódam zmiešaného učenia²⁵, a to na základe ich skúseností a spätnej väzby, a spolupracovať s nimi pri používaní nových nástrojov a materiálov, okrem iného aj pokiaľ ide o to, ako bezpečne a eticky fungovať v digitálnom prostredí a ako v tom podporovať aj študentov;

²² Odporúčanie Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie, Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1.

²³ Rámec LifeComp sa skladá z troch vzájomne prepojených oblastí kompetencií: „osobná“, „sociálna“ a „naučiť sa učiť“. Každá oblasť obsahuje tri kompetencie: sebaregulácia, flexibilita, pohoda (osobná oblasť); empatia, komunikácia, spolupráca (sociálna oblasť); zmýšľanie zamerané na rast, kritické myslenie a riadenie učenia (oblasť kompetencie naučiť sa učiť). Kompetencie rámca LifeComp sa uplatňujú vo všetkých sférach života a možno ich získať celoživotne prostredníctvom formálneho, informálneho a neformálneho vzdelávania. <https://ec.europa.eu/jrc/en/lifecomp>

²⁴ Európska komisia 5. októbra 2021 spustila nový nástroj SELFIE pre učiteľov, ktorý môže podporovať pedagógov pri plánovaní rozvoja ich digitálnych kompetencií.

²⁵ Platforma School Education Gateway už obsahuje viaceré zdroje určené učiteľom a školiteľom týkajúce sa zmiešaného učenia.

- b) zvýšenie zamerania na pohodu učiteľov a školiteľov, vedúcich pracovníkov škôl a ďalších pedagogických zamestnancov a kvalitu ich pracovného života s cieľom zmierniť stres a zabrániť vyhoreniu. To by mohlo zahŕňať: uľahčenie prístupu ku kvalifikovaným odborníkom a službám v oblasti duševného zdravia a podpory, podporu rozvoja a/alebo organizácie partnerskej podpory na zmiernenie stresu a poskytovanie lepších možností odbornej prípravy v oblasti odolnosti/duševnej pohody v programoch počiatočného vzdelávania učiteľov a kontinuálneho profesijného rozvoja;

Na podporu obnovy a dlhodobejšej pripravenosti učiteľov a školiteľov:

- c) začlenenie metód zmiešaného učenia do programov počiatočného vzdelávania učiteľov²⁶ a kontinuálneho profesijného rozvoja²⁷ s cieľom pomôcť pedagogickým zamestnancom, aby primerane prispôbovali koncepciu vzdelávania ich profesijným kontextom a aby boli schopní vyučovať v rôznych vnútorných a vonkajších prostrediach a prostredníctvom rôznych nástrojov a úloh;
- d) poskytovanie prístupu k odborným centráм a primeraným zdrojom v záujme usmerňovania a posilňovania metód zmiešaného učenia. Podpora zamestnancov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy pri rozvoji metód zmiešaného učenia v ich konkrétnych kontextoch prostredníctvom výmen zamestnancov a partnerského učenia, vytváraním silných školských tímov prostredníctvom kolaboratívneho učenia, sietí, projektov spolupráce a komunit praxe;
- e) vypracovanie usmernení k novým prístupom v oblasti hodnotenia a záverečných skúšok, a to aj online, s vhodnými nástrojmi na formatívne a sumatívne hodnotenie, ktoré sú vhodné pre rôzne úrovne a prostredia vzdelávania a odbornej prípravy;

²⁶ Obdobie formálneho štúdia na získanie uznávanej kvalifikácie a učiteľského zamestnania. Zvyčajne ho ponúkajú pedagogické fakulty na univerzitách alebo nezávislé inštitúcie pre vzdelávanie učiteľov (pozri glosár v pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD (2021) 219 final).

²⁷ Vzdelávanie, do ktorého sa kvalifikovaní pracovníci zapájajú v ktorejkoľvek fáze svojej kariéry s cieľom zdokonaľiť svoju prax (pozri glosár v pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD (2021) 219 final);

- f) stimulovanie pedagogických zamestnancov, aby sa zúčastňovali na prieskumných projektoch a výskume vrátane testovania využívania úloh v iných vzdelávacích prostrediach a používania digitálnych technológií na podporu procesov vyučovania a učenia sa.

4. Podporovať školy zvážením týchto opatrení:

V rámci priamej reakcie na krízu:

- a) poskytovanie nástrojov a zdrojov pre metódy zmiešaného učenia, ako aj usmernení školám k tomu, ako ich možno účinne využívať²⁸;
- b) mobilizácia alebo prijímanie ďalších zamestnancov s cieľom poskytnúť viac času na individuálnu podporu školských a mimoškolských aktivít, ak je to možné;
- c) podpora účinných partnerstiev v oblasti infraštruktúry a zdrojov medzi rôznymi poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, napríklad z miestnych a regionálnych orgánov, podnikateľskej oblasti, profesijných združení, umeleckej oblasti, oblasti kultúrneho dedičstva, športu, prírody, vysokoškolského vzdelávania a výskumných ústavov, občianskej spoločnosti, odvetvia vzdelávacích zdrojov (vrátane technológií, vydávania publikácií a iného vybavenia pre učebné osnovy) a pedagogického výskumu;
- d) podpora škôl pri monitorovaní a sebahodnotení ich stratégií a postupov začleňovania týkajúcich sa metód zmiešaného učenia a pri prijímaní opatrení potrebných na nápravu nedostatkov, a to aj využívaním nástrojov EÚ²⁹;
- e) zlepšovanie informovanosti rodičov, poručníkov a rodín o vzdelávacích prostrediach, nástrojoch a úlohách prostredníctvom systematickej komunikácie a poradenstva bez toho, aby sa pre nich vytváralo dodatočné zaťaženie;

²⁸ Nástroj SELFIE môže pomôcť školám zobrazovať a zhromažďovať fakty o ich súčasnej situácii a potrebách. Tento nástroj je modulárny a každá škola ho môže prispôbovať tak, aby zohľadňoval jej konkrétny kontext.

²⁹ Európsky súbor nástrojov pre školy „Podpora inkluzívneho vzdelávania a riešenie problému predčasného ukončovania školskej dochádzky“ ponúka množstvo zdrojov a praktických príkladov, ako aj nástroj na sebahodnotenie škôl.

Na podporu dlhodobejšej obnovy a zvyšovanie kapacity pre organizačné zmeny:

- f) investovanie do vysokorýchlostného internetového pripojenia v prostredí škôl a dištančného vzdelávania, od ktorého online vzdelávanie závisí, spolu s plánmi údržby a modernizácie technickej infraštruktúry;
- g) ak je to možné a v súlade s vnútroštátnymi a regionálnymi právnymi predpismi a okolnosťami, umožnenie primeranej úrovne autonómie pre rozhodovanie na úrovni škôl (školskými radami, riaditeľmi, vedúcimi pracovníkmi) s cieľom uľahčovať inováciu, reakcieschopnosť a prispôsobovanie sa miestnym a regionálnym potrebám;
- h) podpora vedúcich pracovníkov škôl, ktorí majú kľúčovú úlohu pri riadení organizačných zmien a neustáleho zlepšovania, pomocou špecializovaného profesijného rozvoja a poradenstva pre ich funkcie. Podpora škôl a pridružených poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy pri uvažovaní o metódach zmiešaného učenia v rámci ich procesov strategického plánovania a zlepšovania škôl, čo môže zahŕňať využívanie nástrojov sebahodnotenia;
- i) podpora dialógu a vytvárania sietí medzi rôznymi zainteresovanými stranami vrátane rodín, ktoré sú zapojené do vzdelávania v školách a iných fyzických prostrediach, ako aj do dištančného vzdelávania s cieľom vytvárať spätnú väzbu a nápady pre budúci rozvoj z rôznych zdrojov. Malo by to zahŕňať aj dialóg, usmerňovanie a stratégie na ochranu bezpečnosti detí a mladých ľudí a na zabezpečenie dôvernosti a ochrany ich údajov, ako aj ich bezpečnosti a súkromia v digitálnom svete;
- j) vyžívanie, ak je to možné, časti vnútorných a/alebo vonkajších mechanizmov kontroly a zabezpečenia kvality školy na kombináciu vzdelávacích prostredí a nástrojov, pričom sa začlení aj hodnotenie iných poskytovateľov ako škola alebo hodnotenie prostredníctvom nich.

5. Plne využívať finančné prostriedky a praktické alebo odborné znalosti EÚ na reformy a investície do infraštruktúry, nástrojov a pedagogiky na zvýšenie odolnosti a pripravenosti škôl pripravených na budúcnosť, najmä program Erasmus+, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, Európsky sociálny fond plus, Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), program Digitálna Európa, program Horizont Európa a Nástroj technickej podpory.
6. Investovať do výskumu, ako aj monitorovania a hodnotenia politických výziev a vplyvu týchto iniciatív na vzdelávací ekosystém s cieľom nadviazať na získané skúsenosti a poskytnúť vstupy pre budúcu reformu politiky, a to aj prostredníctvom budovania na skúsenostiach vzdelávajúcich sa osôb, ako aj na získaných údajoch, ak sú k dispozícii, s cieľom vypracovať najlepšie postupy a prispôsobené riešenia v oblasti umelej inteligencie pre zdokonalené programy vzdelávania.
7. Prijat' opatrenia a nadviazať na vykonávanie tohto odporúčania v súlade s vnútroštátnymi a regionálnymi systémami vzdelávania a odbornej prípravy. Zohľadniť, ak je to vhodné, všetky opatrenia podporujúce metódy zmiešaného učenia vo vnútroštátnych akčných plánoch na vykonávanie Európskej záruky pre deti.

TÝMTO VYZÝVA KOMISIU, ABY S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY A VNÚTROŠTÁTNE PODMIENKY

1. Podporovala vykonávanie tohto odporúčania umožnením vzájomného učenia a výmen medzi členskými štátmi a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, s výhradou prijatia a ďalšieho rozpracovania opatrení, prostredníctvom:
 - i) strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)³⁰;
 - ii) nového európskeho centra digitálneho vzdelávania a nového štruktúrovaného dialógu s členskými štátmi, ktorý sa ustanoví v rámci akčného plánu digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027 na podporu medziodvetvovej spolupráce v oblasti digitálneho vzdelávania;
 - iii) online platforiem EÚ a komunít pre vzdelávanie a odbornú prípravu vrátane platforiem School Education Gateway a eTwinning a európskeho súboru nástrojov pre školy „Podpora inkluzívneho vzdelávania a riešenie problému predčasného ukončovania školskej dochádzky“.
2. Podporovala rozvoj zdrojov v spolupráci s členskými štátmi, ktoré sa budú využívať na dobrovoľnej báze, ako sú:
 - i) usmerňujúci materiál založený na dôkazoch o koncepcii vzdelávania a postupoch pri organizácii školy v rámci metód zmiešaného učenia, a to aj o možných digitálnych nástrojoch, prístupoch k hodnoteniu a potvrdzovaniu vzdelávania a ochrany údajov, súkromia a bezpečnosti na internete;
 - ii) vytvorenie a sprístupnenie vysokokvalitného obsahu digitálneho vzdelávania, pričom sa tiež preskúma potenciál európskeho rámca pre obsah digitálneho vzdelávania, ktorý v súčasnosti pripravuje Komisia.

³⁰ Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1.

3. Podporovala možnosti profesijného rozvoja a vzdelávania učiteľov, školiteľov a iných pedagogických zamestnancov prostredníctvom:
 - i) podpory hromadných otvorených online kurzov (MOOC) o metódach zmiešaného učenia pre učiteľov, školiteľov, vedúcich pracovníkov škôl a školiteľov učiteľov, ktoré organizuje platforma School Education Gateway, ako aj širokého využívania týchto kurzov pre pedagogických pracovníkov v školách;
 - ii) sprístupnenia osvedčených postupov z výmen pracovníkov, projektov a sietí v rámci programu Erasmus+, a to aj prostredníctvom online komunity eTwinning, budúcich pedagogických akadémií programu Erasmus+ a centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy;
 - iii) podpory nového online nástroja SELFIE pre učiteľov, ktorý im pomôže uvažovať o ich digitálnych kompetenciách a naplánovať ďalšie zlepšenie. Tento nástroj vychádza z nástroja SELFIE pre digitálne plánovanie v rámci celých škôl, ktorý môže pomôcť podporiť účinné metódy zmiešaného učenia, a to aj v oblasti OVP.
4. Spolupracovala so všetkými zainteresovanými stranami vrátane poskytovateľov softvéru a hardvéru na spôsoboch zlepšovania digitálnej infraštruktúry a nástrojov a ich používania v súvislosti so vzdelávaním a odbornou prípravou a okrem toho zdôrazňovala význam dôverylosti a ochrany údajov v tomto kontexte.
5. Podporovala iniciatívy na ďalší rozvoj a podporu inkluzívneho, spravodlivého, kvalitného vzdelávania a možností celoživotného vzdelávania pre všetkých, najmä pokiaľ ide o inklúziu vzdelávajúcich sa osôb z rôznych pomerov, ktoré ovplyvňujú ich prístup ku konkrétnym vzdelávacím prostrediam a nástrojom, a začlenenie tých, ktorí vo vzdelávacom procese potrebujú cieleňú podporu.

6. Nadalej podporovala členské štáty, ktoré uskutočňujú reformy s cieľom zvýšiť kvalitu a inkluzívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy, a podporovala ich digitálnu pripravenosť v súlade s cieľmi akčného plánu digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027.
7. Zaoberala sa rozvojom metód zmiešaného učenia v primárnom a sekundárnom vzdelávaní vrátane odborného vzdelávania a prípravy v pravidelných správach o pokroku týkajúcich sa európskeho vzdelávacieho priestoru a akčného plánu digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*
